

**Forundersøgelse d.12. - 13. september 2005 af byggemodningsområdet Munkedalen matr. 13a
Klosteret Ringsted jorder fortaget af Line Thorup og Kirsten Christensen.****Indhold**

Resumé.....	1
Årsag og sagshistorie	2
Deltagere	2
Lokalisering og topografi.....	2
Indmåling	3
Beskrivelse	3
Vurdering og fremtidige tiltag	3
Anlægsliste.....	5
Fundliste.....	7
Fotoliste.....	7
Tegningsliste	7
Måledata.....	8
Bilag 1: Fordelingen af anlægsspor på undersøgelsesområdet © KMS	

2005062D19: den sydlige del af undersøgelsesområdet med Sct. Bendts kirke i baggrunden

Resumé

Forundersøgelse af udstykningsområdet nær Ringsted å gav agerrener til middelalderlige og nyere tids marksystemer, som relateres til Ringsted Benediktinerkloster.

Årsag og evt. sagshistorie

Forundersøgelsen blev udført efter henvendelse fra bygherre om en udtalelse efter Museumslovens § 25. Området ligger nær Ringsted Å, hvor der er stor mulighed for at støde på bebyggelse fra oldtiden, ligesom det blev konstateret nord for området i forbindelse med nedgravning af en naturgasledning. Vest for området er ved nye arkæologiske undersøgelser udgravet bopladsspor fra yngre stenalder (SVM20050043, SVM2005045)

Deltagere

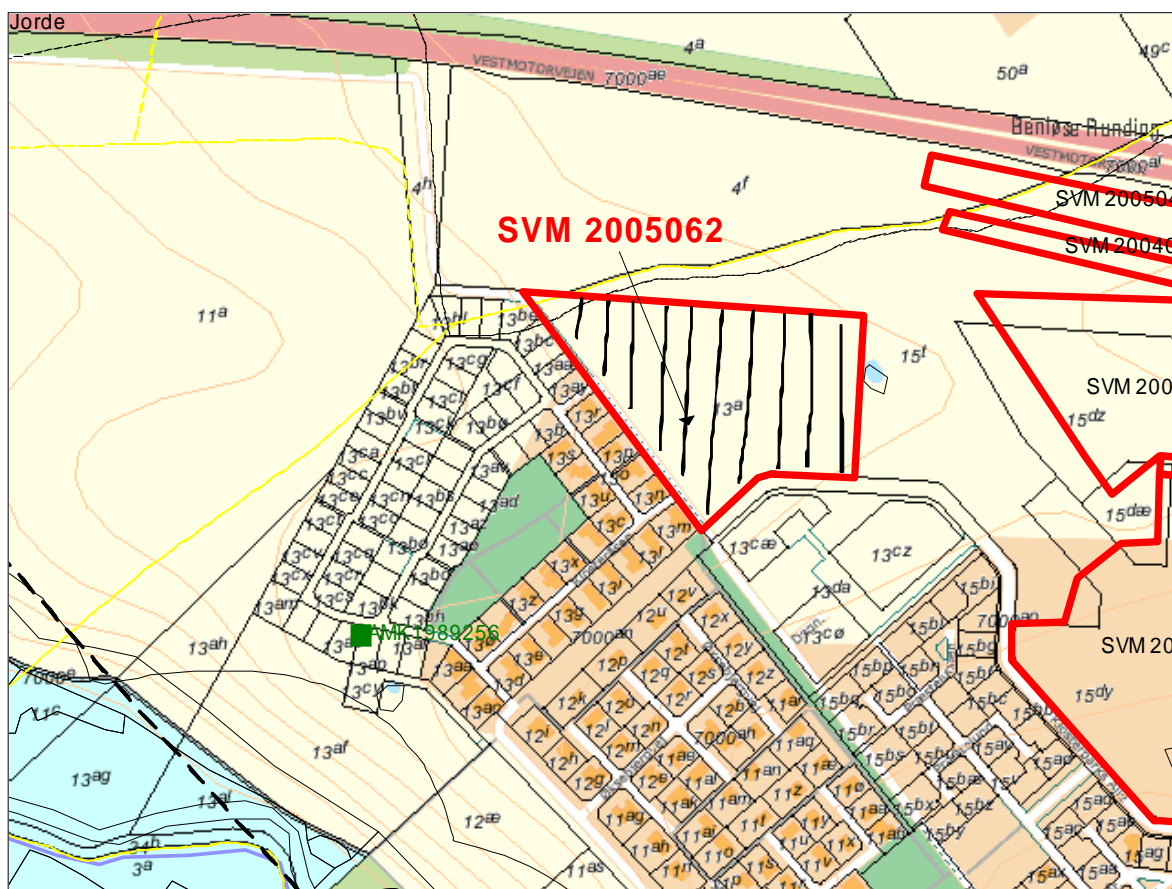
Forundersøgelsen blev foretaget for Sydvestsjælland Museum af Line Thorup og Kirsten Christensen (udgravningsleder, beretningspligt). Gravemaskinen blev stillet til rådighed af bygherre og ført af Jan. Punkter er indmålt af Bo Jensen fra Geodata.

Line Thorup har rentegnet originaltegningerne i MapInfo og har stået for alle indtastningerne heri.

Lokalisering og topografi

Det undersøgte område ligger syd for Vestmotorvejen og vest for Klosterpark Alle i den vestlige udkant af Ringsted by. Terrænet er plant og lavtliggende mellem 38 og 39,5 m o DNN. Mod øst og nord stiger terrænet. Længere mod vest og syd falder terrænet med mod Ringsted Ådal og Torpet Mose. Midt på området fandtes en naturlig lavning med let gytjeagtig undergrund.

Undergrunden består af gult ler, som på steder er iblandet sand. Enkelte steder stikker den kalkholdige "Ringstedundergrund" frem. Muldlaget er tyndt, mellem 25 og 35 cm og der er tydelige pløjestriber i råjorden.

SVM2005062 Det undersøgte område med søgegrøfternes placering Topografisk matrikelkort (14-09-2005)
© KMS

Indmåling

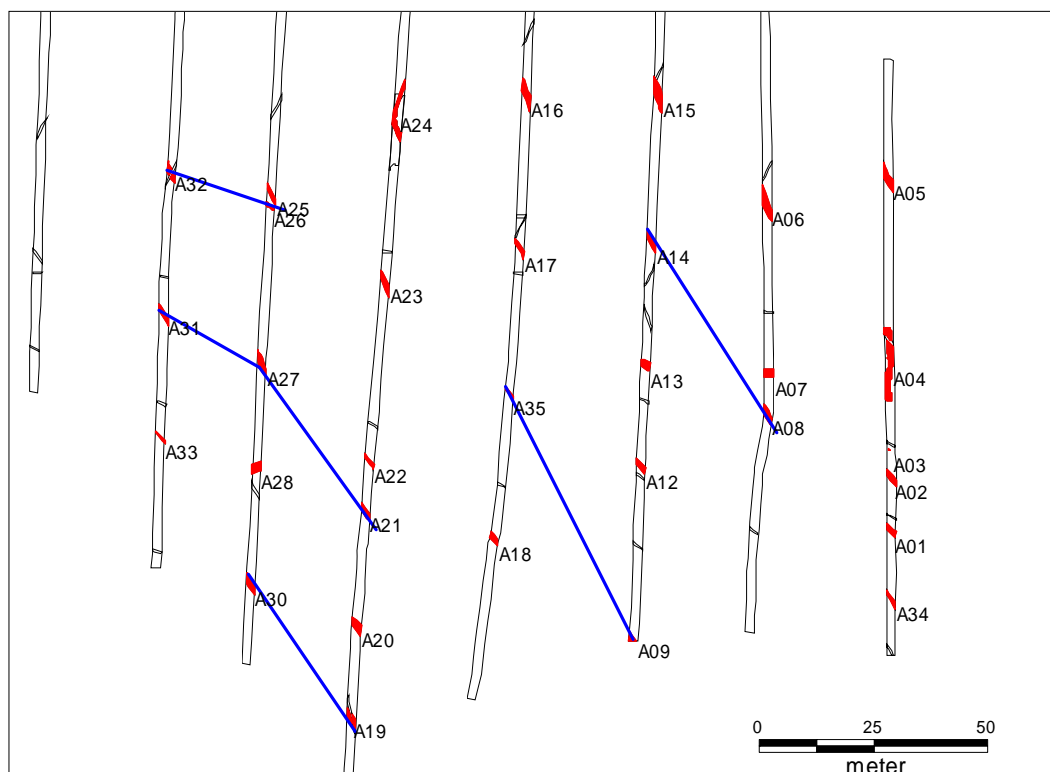
De 10 søgegrøfter er indtegnet i 40 m baner og hver ende er markeret med et punkt. Disse punkter indmålt af gps den 13. september 2005 med stor nøjagtighed. Den målte Z-koordinat er den eneste nivellering, som er foretaget på arealet.

Beskrivelse

Med gravemaskine på bæltet påmonteret en 2 m bred rabatskovl blev trukket 10 nord-syd orienterede søgegrøfter. Søgegrøfterne blev lagt spredt over undersøgelsesområdet, hvor det var muligt at grave dem uden at fjerne de udsatte skelpæle. De fremkomne anlæg blev med det samme streget op og markeret med pinde. Efter udlægning af målelinier blev søgegrøfterne indtegnet i målestoksforholdet 1:100. Anlæggene blev fortløbende A-nummereret efterfulgt af en overfladebeskrivelse. Udvalgte anlæg blev snittet med skovl/spade og snittet blev beskrevet mht. form funktion og indhold. Der blev taget digitale oversigtsfoto af området.

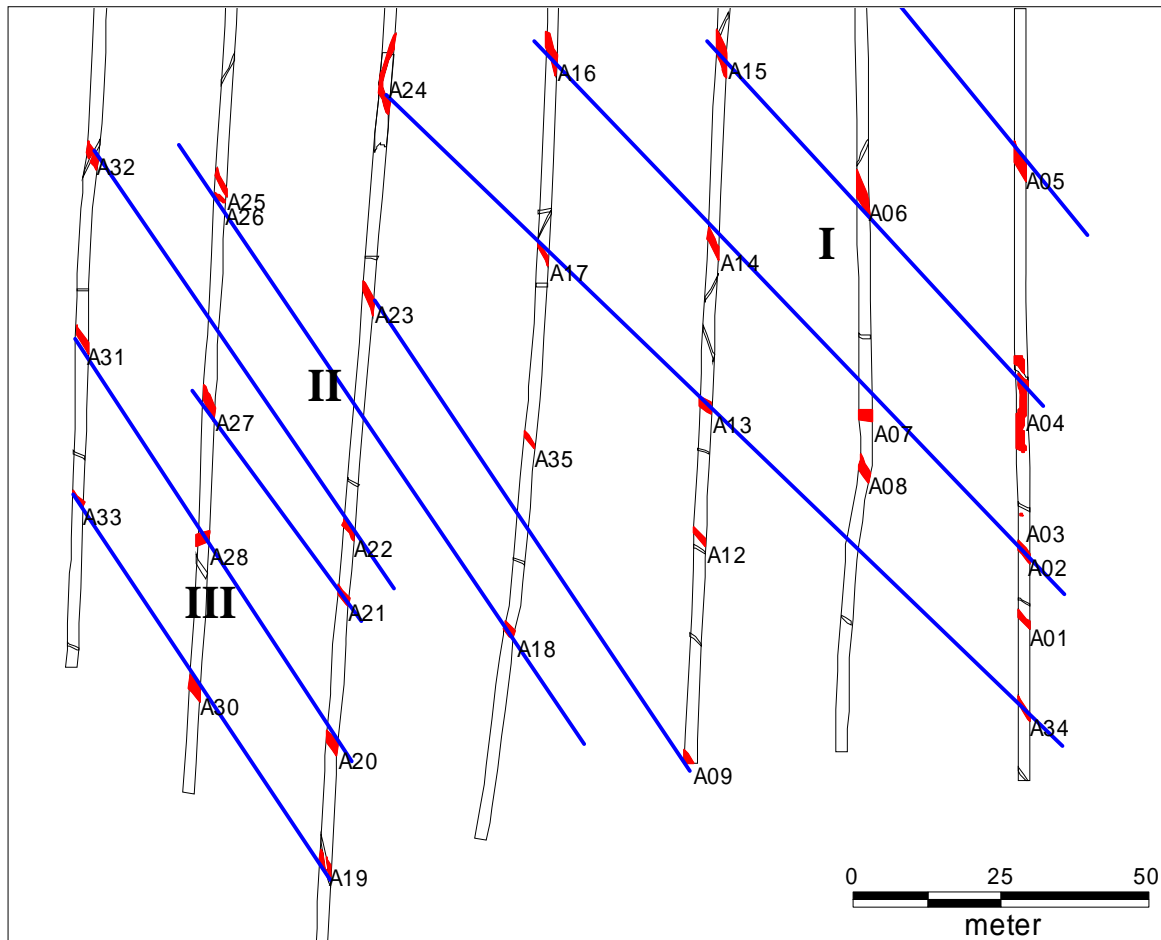
Vurdering og evt. fremtidige tiltag

Der blev undersøgt ca. 2400 m² ud af 37.000 m², hvilket giver en undersøgelsesprocent på 6,5 %. Da muldlaget er tyndt og der er pløjestriber i undergrunden må det betragtes som værende dækkende i dette tilfælde. Der blev undersøgt 32 anlæg fordelt på 30 agerrener, 1 grube og 1 stenspor. Ingen af anlæggene indeholder daterende fund. I stedet dateres alle anlæggene til middelalder/nyere tid idet de relateres til Benediktinerklostret, som blev grundlagt ca 1134. De fleste af agerrenerne for en NV-SØ – orientering, med undtagelse af A04, A07, A24 og A28. A04 løber N-S, A07 løber Ø-V, A24 løber både NØ-SV og NV-SØ og A28 løber SV-NØ. Den forskellige orientering kan skyldes ændringer i mark- og dyrkningssystemerne.

Ved feltundersøgelsen blev der fundet sammenhæng mellem renerne A08 + A14, A09 + A35, A19 + A30, A21+A27+A31, A26 +A32 ud fra deres orientering. Afstanden mellem renerne bliver 30 – 50 m og som det fremgår af ovenstående kort er der også rener imellem, så det er ikke den faktiske bredde af agrene.

I flere af renerne (A3, A5, A9, A12, A13, A18, A20, A24, A30, A34) på den syd- og østlige del fandtes teglstumper i fylden, men der kan ikke umiddelbart findes relationer mellem dem. Dette må derfor anses for at være tilfældigt om der er teglstumper i fylden eller ej og det kan derfor ikke bruges, som en tidsmæssig forskel på agersystemerne.

På computeren er på grundlag af agerrenernes orientering i de forskellige grøfter udskilt 3 forskellige agersystemer I, II, III. Afstanden mellem renerne i system I er ca. 21 m, i system II er der ca. 12 m, og i system III er der 15 m. Det er ikke til at afgøre om der er en tidsmæssig forskel på agersystemerne.

Ved de arkæologiske undersøgelser på de nærliggende områder var der bevaret forhistoriske bebyggelsesspor sammen med de middelalderlige agersystemer, så de forventede bebyggelsesspor fra oldtiden indenfor det her undersøgte område må formodes at være fjernet ved den moderne dyrkningsmetode. Det vurderes derfor at det undersøgte område er uden væsentlige arkæologiske interesser.

Sorø d. 20. september 2005

Kirsten Christensen

Anlægsliste

A.nr	T-nr	Snit	Type	Beskrivelse	Datering
A01	T01	Snittet nø-sv, set mod nv. 32 cm dyb. Skrå sider, plan bund.	Agerren	Brunt let leret sand.	Middelalder/ nyere tid
A02	T01	Snittet nø-sv, set mod nv. 32 cm dyb. Skrå sider, plan bund.	Agerren	Brunt muldet sand.	Middelalder/ nyere tid
A03	T01	Snittet n-s, set mod v. 9 cm dybt, ureglmeæssig i snit.	Stenspor	Brunt muldet sand med teglstumper i fyllden.	Middelalder/ nyere tid
A04	T01	Snittet ø-v, set mod n. Dobbelt bundet. Øst: 24 cm dyb, skrå sider, afrundet bund. Vest: 32 cm dyb. Rette sider, afrundet bund.	Agerren	Brunt leret sand med sten.	Middelalder/ nyere tid
A05	T01	Snittet nø-sv, set mod nv. 23 cm dyb. Skrå sider, plan bund.	Agerren	Brunt muldet sand med teglnistre i fyllden.	Middelalder/ nyere tid
A06	T01	Snittet nø-sv, set mod nv. 30 cm dyb. Skrå sider, plan bund.	Agerren	Brunt leret sand.	Middelalder/ nyere tid
A07	T01	Snittet n-s, set mod v. 30 cm dyb. Jævnt afrundet sider og bund.	Agerren	Brunt sand.	Middelalder/ nyere tid
A08	T02	Snittet nø-sv, set mod nv. 28 cm dyb. Skrå sider, plan bund.	Agerren	Brunt leret sand.	Middelalder/ nyere tid
A09	T02		Agerren	Brunt sand, med tegl i fyllden	Middelalder/ nyere tid
A10		Udgår			
A11		Udgår			
A12	T02	Snittet nø-sv, set mod nv. 28 cm dyb. Let skrående sider, plan bund.	Agerren	Brunt leret sand med tegl i fyllden.	Middelalder/ nyere tid
A13	T02	Snittet nø-sv, set mod nv. 34 cm dyb. Skrå sider, plan bund.	Agerren	Brunt leret sand med teglnistre.	Middelalder/ nyere tid
A14	T02	Snittet nø-sv, set mod nv. 30 cm dyb. Meget skrå sider, plan bund.	Agerren	Brunt let leret sand	Middelalder/ nyere tid
A15	T02, T03		Agerren	Brunt sand med sten	Middelalder/ nyere tid
A16	T03		Agerren	Brunt let leret sand	Middelalder/ nyere tid
A17	T03		Agerren	Brunt sand med sten	Middelalder/ nyere tid
A18	T03		Agerren	Brunt sand med teglnistre i fyllden	Middelalder/ nyere tid
A19	T04		Agerren	Brunt let leret sand	Middelalder/ nyere tid

A20	T04	Snittet nØ-sv, set mod sø. 30 cm dyb, 130 cm i dia. Skrå sider, afrundet bund.	Agerren	Brunt let muldet sand med tegl i fylden.	Middelalder/ nyere tid
A21	T04	Snittet nØ-sv, set mod sø. 25 cm dyb, 63 cm i dia. Lige sider, plan bund.	Agerren	Brunt let muldet sand med teglnistre og sten i fylden	Middelalder/ nyere tid
A22	T04	Snittet nØ-sv, set mod sø. 20 cm dyb, 55 cm i dia. Rette sider, plan bund	Agerren	Brunt sand og næsten ingen sten i fylden	Middelalder/ nyere tid
A23	T04	Snittet nØ-sv, set mod sø. 28 cm dyb og 78 cm i dia. Afrundet sider, plan bund.	Agerren	Brunt let muldet sand men få sten i fylden	Middelalder/ nyere tid
A24	T04	Snittet Ø-v, set mod s. 17 cm dyb, 67 cm i dia. Skrå sider, plan bund.	Agerren	Brunt let leret sand med en del sten og teglstykker.	Middelalder/ nyere tid
A25	T05	Snittet nØ-sv, set mod sø. 17 cm dyb, 71 cm i dia. Afrundet sider, plan bund (der dog skrâner svagt mod nØ).	Agerren	Brunt let muldet sand.	Middelalder/ nyere tid
A26	T05	Snittet n-s, set mod Ø. 32 cm dyb, 100 cm i dia. Skrå/afrundet sider, spids bund.	Grube	Øverst i gruben er der et kompakt mørkt gråbrunt trækulsholdigt sandet fyld (5 cm dybt). Neders er fyldet grå sand næsten uden sten.	Middelalder/ nyere tid
A27	T05		Agerren	Brunt let leret sand.	Middelalder/ nyere tid
A28	T05	Snittet n-s, set mod Ø. 30 cm dyb, 180 cm i dia. Afrundet sider, plan bund.	Agerren	Brunt sand med mange store sten.	Middelalder/ nyere tid
A30	T05		Agerren	Brunt let muldet sand med teglstykker.	Middelalder/ nyere tid
A31	T06	Snittet nØ-sv, set mod nv. 22 cm dyb, 74 cm i dia. Rette sider, konkav bund.	Agerren	Let muldet brunt sand, med store sten i fylden	Middelalder/ nyere tid
A32	T06	Snittet nØ-sv, set mod sø. 20 cm dyb, 118 cm i dia. Skrå sider, spids bund (dybest i nordlige del af anlæg).	Agerren	Brunt sandet muld.	Middelalder/ nyere tid
A33	T05	Snittet sv-nØ, set mod nv. 15 cm dyb, 51 cm i dia. Afrundet sø side, skrå nv side. Spids bund.	Agerren	Brunt let leret sand	Middelalder/ nyere tid
A34	T01	Snittet nØ-sv, set mod nv. 26 cm dyb. Skrå sider, plan bund.	Agerren	Brunt muldet ler med teglnistre.	Middelalder/ nyere tid

A35	T03	Snittet nø-sv, set mod nv. 3 cm dyb. Jævnt afrundet sider og bund.	Agerren	Brunt sand	Middelalder/ nyere tid

Fundliste

Der blev ikke opsamlet fund.

Fotoliste

Film nr	Opt	Type	Tekst	Fot	Dato
2005062D	1	Digital	Nordvestlige del af området, set mod NV	LT	13-09-2005
2005062D	2	Digital	Nordøstlige del af området ,set mod NØ	LT	13-09-2005
2005062D	3	Digital	Søgegrøft 3, set mod N	LT	13-09-2005
2005062D	4	Digital	Oversigt over området set mod N-NV	LT	13-09-2005
2005062D	5	Digital	Kirsten i søgegrøft 2, set mod Ø	LT	13-09-2005
2005062D	6	Digital	Søgegrøft 3, set mod N	LT	13-09-2005
2005062D	7	Digital	Oversigt over området, set mod NV	LT	13-09-2005
2005062D	8	Digital	Agerren A i søgegrøft 3, set mod N	LT	13-09-2005
2005062D	9	Digital	Oversigt over området, set mod NV	LT	13-09-2005
2005062D	10	Digital	Oversigt over området, set mod NV	LT	13-09-2005
2005062D	11	Digital	Søgegrøft 1 og 2, set mod N	LT	13-09-2005
2005062D	12	Digital	Søgegrøft 1 og 2, set mod N	LT	13-09-2005
2005062D	13	Digital	Undersøgelsesområdet med søgegrøfter, norddel, set mod Ø	KC	13-09-2005
2005062D	14	Digital	Undersøgelsesområdet med søgegrøfter, midterdel, set mod Ø	KC	13-09-2005
2005062D	15	Digital	Undersøgelsesområdet med søgegrøfter, syddel, set mod Ø	KC	13-09-2005
2005062D	16	Digital	Undersøgelsesområdet med søgegrøfter, midterdel, set mod Ø	KC	13-09-2005
2005062D	17	Digital	Undersøgelsesområdet med søgegrøfter, norddel, set mod Ø	KC	13-09-2005
2005062D	18	Digital	Undersøgelsesområdet med søgegrøfter, norddel, set mod Ø	KC	13-09-2005
2005062D	19	Digital	Den sydlige del af undersøgelsesområdet med Sct. Bendts i baggrunden, set mod Ø	KC	13-09-2005
2005062D	20	Digital	Skilt med fordelingen af grunde	KC	13-09-2005
2005062D	21	Digital	Undersøgelsesområdet, set mod N	KC	13-09-2005

Tegningsliste

T-nr.	Type	Skala	Initialer
T-1	Plantegning af søgegrøft 1 og del af 2	1:100	LT
T-2	Plantegning af del af søgegrøft 2 og del af 3	1:100	LT
T-3	Plantegning af del af søgegrøft 3 og 4	1:100	LT
T-4	Plantegning af søgegrøft 5	1:100	LT
T-5	Plantegning af søgegrøft 6 og del af 7	1:100	LT
T-6	Plantegning af del af søgegrøft 7 og del af 8	1:100	LT
T-7	Plantegning af del af søgegrøft 8, 9 og 10	1.100	LT

Måledata

Y	X	P-nr	Z	MI_X	MI_Y
114494.76	121323.48	p01	39.611	-121323.48	114494.76
114534.77	121323.34	p02	39.231	-121323.34	114534.77
114574.74	121323.99	p03	38.972	-121323.99	114574.74
114614.7	121324.13	p04	39.493	-121324.13	114614.7
114635.27	121350.98	p05	39.504	-121350.98	114635.27
114595.3	121350.49	p06	38.769	-121350.49	114595.3
114555.32	121350.05	p07	38.517	-121350.05	114555.32
114515.51	121353.81	p08	39.09	-121353.81	114515.51
114500.52	121354.2	p09	39.316	-121354.19	114500.52
114497.83	121379.68	p10	39.011	-121379.67	114497.83
114537.76	121377.97	p11	38.779	-121377.97	114537.76
114577.71	121376.16	p12	38.552	-121376.16	114577.71
114617.65	121374.39	p13	38.84	-121374.39	114617.65
114638.73	121402.29	p15	38.859	-121402.29	114638.73
114598.76	121403.85	p16	38.157	-121403.85	114598.76
114558.83	121406.13	p17	38.239	-121406.12	114558.83
114519.09	121410.37	p18	38.609	-121410.37	114519.09
114485.38	121414.69	p19	38.328	-121414.69	114485.38
114458.82	121442.23	p20	38.185	-121442.23	114458.82
114498.78	121440.4	p21	37.99	-121440.39	114498.78
114538.64	121437.17	p22	38.088	-121437.17	114538.64
114578.47	121433.78	p23	38.089	-121433.78	114578.47
114618.38	121430.64	p24	38.149	-121430.64	114618.38
114639.29	121429.26	p25	38.708	-121429.26	114639.29
114642.22	121456.18	p26	38.466	-121456.18	114642.22
114602.28	121458.41	p27	37.935	-121458.41	114602.28
114562.36	121460.67	p28	37.879	-121460.67	114562.36
114522.44	121462.64	p29	37.984	-121462.64	114522.44
114493.5	121464.32	p30	37.932	-121464.32	114493.5
114513.98	121484.03	p31	38.047	-121484.03	114513.98
114553.92	121482.6	p32	37.946	-121482.59	114553.92
114593.88	121481.41	p33	38.006	-121481.41	114593.89

114633.79	121478.86	p34	38.306	-121478.86	114633.79
114641.76	121478.56	p35	38.424	-121478.56	114641.76
114646.25	121508.04	p36	38.221	-121508.04	114646.25
114606.28	121509.09	p37	37.803	-121509.09	114606.28
114566.33	121510.34	p38	37.683	-121510.34	114566.33
114553.36	121510.61	p39	37.844	-121510.61	114553.36
114581.1	121533.79	p40	37.179	-121533.79	114581.1
114621.01	121531.3	p41	37.746	-121531.3	114621.01
114645.96	121530.15	p42	38.136	-121530.15	114645.96
114649.88	121553.64	p43	37.901	-121553.64	114649.88
114614.17	121558.42	p44	37.564	-121558.42	114614.17

Arkæologisk forundersøgelse af Klostermarken V3

